Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

1. august 2025 *

Apellatsioonkaebus – Piiravad meetmed seoses olukorraga Ukrainas – Otsus 2014/145/ÜVJP – Artikli 2 lõike 1 punktid a ja d – Apellandi nime loetellu kandmine seoses Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase tegevuse või poliitika toetamisega ning seoses Venemaa otsustusõiguslikele isikutele antava materiaalse või rahalise toetusega – Apellandi distantseerumise puudumise ja passiivse suhtumise mõju

Kohtuasjas C-702/23 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 16. novembril 2023 esitatud apellatsioonkaebus,

Gennady Nikolayevich Timchenko, elukoht Genf (Šveits), esindajad: advokaadid S. Bonifassi, T. Bontinck ja E. Fedorova,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M.-C. Cadilhac ja V. Piessevaux,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president M. L. Arastey Sahún (ettekandja), kohtunikud D. Gratsias, E. Regan, J. Passer ja B. Smulders,

kohtujurist: L. Medina,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 10. aprilli 2025. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtuotsuse

1 Apellant palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 6. septembri 2023. aasta otsus Timchenko *vs.* nõukogu (T-252/22, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2023:496), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi, milles paluti esiteks tühistada ühelt poolt nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/337, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 59, lk 1), ja nõukogu 28. veebruari 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/336, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 58, lk 1) (edaspidi koos „vaidlusalused algsed aktid“), ning teiselt poolt nõukogu 14. septembri 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/1530, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 149), ja nõukogu 14. septembri 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/1529, millega rakendatakse määrust nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 1) (edaspidi koos „vaidlusalused loeteludesse jätmise aktid“), osas, milles need vaidlusalused algsed aktid ja loeteludesse jätmise aktid (edaspidi koos „vaidlusalused aktid“) teda puudutavad, ning teiseks hüvitada mittevaraline kahju, mis talle vaidlusaluste aktide vastuvõtmisega väidetavalt tekitati.

Õiguslik raamistik ja vaidluse taust

2 Käesoleva kohtuasja faktiline ja õiguslik kontekst on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–18. Käesoleva menetluse huvides võib selle kokku võtta järgmiselt.

Otsus 2014/145

3 Pärast Venemaa Föderatsiooni relvajõudude sissetungi Ukrainasse 24. veebruaril 2022 võttis Euroopa Liidu Nõukogu 25. veebruaril 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/329, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 50, lk 1).

4 Nõukogu 17. märtsi 2014. aasta otsuse 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16), mida on muudetud otsusega 2022/329 (edaspidi „otsus 2014/145“), artikli 1 lõikes 1 on keelatud liikmesriikide territooriumile siseneda või seda läbida füüsilistel isikutel, kes vastavad eelkõige selle lõike 1 punktides a ja b sätestatud kriteeriumidele, samas kui otsuse 2014/145 artikli 2 lõikes 1 on ette nähtud nende füüsiliste isikute rahaliste vahendite külmutamine, kes vastavad eelkõige selle punktides a ja d ette nähtud kriteeriumidele, ning need kriteeriumid on sisuliselt identsed otsuse 2014/145 artikli 1 lõike 1 punktides a ja b ette nähtud kriteeriumidega.

5 Otsuse 2014/145 artikli 2 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

a) füüsilised isikud, kes on vastutavad sellise tegevuse või poliitika toetamise või elluviimise eest, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, või stabiilsust või julgeolekut Ukrainas, või millega takistatakse rahvusvaheliste organisatsioonide Ukrainas tehtavat tööd;

[…]

d) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes annavad materiaalset või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele või saavad nende tegevusest kasu;

[…]“.

Määrus nr 269/2014

6 Nõukogu võttis 25. veebruaril 2022 vastu määruse (EL) 2022/330, millega muudetakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 51, lk 1).

7 Sellega seoses kehtestas nõukogu määruse (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 6), mida on muudetud määrusega 2022/330 (edaspidi „määrus nr 269/2014“), artikli 3 lõike 1 punktides a ja d samad kriteeriumid, mida on nimetatud käesoleva kohtuotsuse punktis 5, selleks et külmutada määruse nr 269/2014 artikli 2 lõike 1 alusel rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad eelkõige neile kriteeriumidele vastavatele füüsilistele isikutele.

Vaidlusalused aktid

Vaidlusalused algsed aktid

8 Arvestades olukorra tõsidust Ukrainas, võttis nõukogu 28. veebruaril 2022 vastu vaidlusalused algsed aktid. Nende aktidega kanti apellandi nimi numbri 694 all otsusele 2014/145 lisatud loetellu ja sama numbri all määruse nr 269/2014 I lisas olevasse loetellu järgmistel põhjustel:

„Gennady [Nikolayevich] Timchenko on Venemaa Föderatsiooni presidendi Vladimir Putini kauaaegne tuttav, keda sageli kirjeldatakse kui üht tema usaldusisikutest.

Ta saab kasu oma sidemetest Venemaa otsusetegijatega. Ta on Venemaa majanduse võtmevaldkondadesse investeeringuid teinud investeerimisgrupi Volga Group asutaja ja aktsionär. Volga Group annab suure panuse Venemaa majandusse ja selle arengusse.

Ta on samuti Bank Rossiya aktsionär; seda peetakse Venemaa Föderatsiooni kõrgemate ametnike personaalseks pangaks. Pärast Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist on Bank Rossiya avanud filiaale Krimmis ja Sevastopolis, tugevdades seeläbi nende integreerimist Venemaa Föderatsiooni.

Lisaks on Bank Rossiyal oluline osalus riiklikus meediagrupis, mis omakorda kontrollib telekanaleid, mis toetavad aktiivselt Venemaa valitsuse Ukraina destabiliseerimise poliitikat.

Seetõttu on ta vastutav Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse ja poliitika toetamise eest.

Samuti on ta vastutav materiaalse ja rahalise toetuse andmise eest Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele ning on saanud nende tegevusest kasu.“

Vaidlusalused loeteludesse jätmise aktid

9 Nõukogu võttis 14. septembril 2022 vastu vaidlusalused loeteludesse jätmise aktid, millega apellandi nimi jäeti samadel põhjendustel, mis on esitatud eelmises punktis, kõnealustesse loeteludesse.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

10 Apellant palus 9. mai 2022. aasta hagiavalduses, mida täiendati 25. novembri 2022. aasta muutmisavaldusega, Üldkohtul tühistada vaidlusalused aktid osas, milles nendega kanti tema nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ning hüvitada mittevaraline kahju, mis talle nende aktide vastuvõtmisega väidetavalt tekitati. Ta vaidlustas oma tühistamishagis eelkõige nõukogu hinnangu, mille kohaselt ta vastas otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis d ette nähtud Venemaa otsustusõiguslike isikute materiaalse või rahalise toetamise kriteeriumile (edaspidi „kriteerium d“) ning selle otsuse artikli 2 lõike 1 punktis a sätestatud Ukraina territoriaalset terviklikkust kahjustava tegevuse või poliitika toetamise kriteeriumile (edaspidi „kriteerium a“). Ta leidis, et nõukogu oli selle hindamise raames teinud ilmseid hindamisvigu.

11 Kriteeriumi d kohta, mis puudutab eelkõige füüsilisi isikuid, kes annavad materiaalset või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele või kes saavad nende otsustusõiguslike isikute tegevusest kasu, tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 97, 106 ja 108, et toimiku materjalidest nähtub esiteks, et apellant, kes on V. Putini sõber, on Bank Rossiya suuruselt teine aktsionär ning kuulub selle panga nende enamusaktsionäride püsituumikusse, keda tuntakse kui V. Putinile lähedal seisvaid isikuid, mistõttu ei saa eitada tema väga olulist mõju otsuste tegemisele nimetatud pangas, ning teiseks, et esinesid täpsed, konkreetsed ja ühtelangevad kaudsed tõendid selle kohta, et Bank Rossiya on Venemaa Föderatsiooni kõrgemate ametnike, sealhulgas selle presidendi V. Putini isiklik pank.

12 Lisaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 109 ja 110, et kuna piiravad meetmed ei ole kriminaalkaristused, võib füüsilise isiku suhtes kohaldada piiravaid meetmeid tegude eest, mille on toime pannud äriühing, mille aktsionär ta on, kui ta avaldab sellele äriühingule väga olulist või isegi otsustavat mõju, eriti juhul, kui selle aktsionäri võetud seisukohad võivad mõjutada nende otsuste sisu, mida nimetatud äriühing teeb. Seejärel järeldas Üldkohus

vaidlustatud kohtuotsuse punktides 111 ja 114 sisuliselt, et nõukogu võis hindamisviga tegemata asuda seisukohale, et apellant, kellele esiteks ei saanud olla teadmata, et Bank Rossiya, mis on Venemaa Föderatsiooni kõrgemate ametnike isiklik pank, andis V. Putinile rahalist toetust, ja kes teiseks lasi sellel olukorral jätkuda, kuigi tal olid volitused mõjutada nimetatud panga otsuseid ning – nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 112 – ta oleks võinud sama panga poliitikast avalikult distantseeruda või võõrandada oma osaluse selles, oli ise andnud selle panga vahendusel rahalist toetust Venemaa otsustusõiguslikele isikutele, kes vastutavad Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest, antud juhul V. Putinile.

13 Kriteeriumi a kohta, mis puudutab eelkõige füüsilisi isikuid, kes vastutavad Ukraina vastu suunatud tegevuse või poliitika eest või toetavad sellist tegevust või poliitikat või viivad seda ellu, tuletas Üldkohus kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 meelde, et see kriteerium eeldab, et on tõendatud otsene või kaudne seos puudutatud isiku või üksuse tegevuse ja olukorra vahel Ukrainas, millest kõnealuste piiravate meetmete võtmine oli tinginud. Üldkohus lisas, et nimetatud kriteerium eeldab seega selle tõendamist, et asjaomane isik vastutab oma käitumisega sellise tegevuse või poliitika eest, mis kahjustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust. Seejärel leidis ta selle kohtuotsuse punktis 118, et esitatud tõendeid arvestades toetas Bank Rossiya Krimmi annekteerimise poliitikat nimetatud kriteeriumi tähenduses. Lõpuks märkis ta nimetatud kohtuotsuse punktis 120, võttes eelkõige arvesse kriteeriumi d analüüsi raames esitatud põhjusi, et nõukogu võis põhjendatult asuda seisukohale, et apellant, võttes passiivse hoiaku Bank Rossiya toetuse suhtes Krimmi annekteerimise poliitikale, toetas ise sellist tegevust ja poliitikat, mis kahjustasid Ukraina suveräänsust ja sõltumatust.

14 Kuna Üldkohus lükkas apellandi ülejäänud väited ja kahju hüvitamise nõude tagasi, jättis ta hagi tervikuna rahuldamata.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

15 Apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– tühistada vaidlusalused aktid osas, milles nendega kantakse ja jäetakse tema nimi neile aktidele lisatud loeteludesse, ja

– mõista mõlema astme kohtukulud välja nõukogult.

16 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

17 Apellant esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks kaks väidet, millest esimese kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi kriteeriumi d tõlgendamisel, leides, et selles kriteeriumis osutatud materiaalset või rahalist toetust saab tõendada sellega, et isik, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ei ole vastu vaielnud otsustele, mille on teinud üksus, keda peetakse sellise

toetuse eest otseselt vastutavaks; ning teise väite kohaselt on Üldkohus õigusnormi rikkunud kriteeriumi a tõlgendamisel, otsustades, et selles kriteeriumis osutatud toetust saab tõendada sellega, et selline isik ei distantseerunud sellise üksuse poliitikast ja otsustest.

Esimene väide

Poolte argumendid

18 Esimeses väites leiab apellant esiteks, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, tõlgendades kriteeriumi d tähenduses mõistet „materiaalne või rahaline toetus“ liiga laialt, rikkudes sellega kohaldatavat kohtupraktikat. Täpsemalt leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 111 ainsa asjaoluna, mis võimaldas tal järeldada, et apellant ise andis rahalist toetust Venemaa otsustusõiguslikele isikutele, et asjaolu, et apellant ei teatanud, et ta ei loe end seotuks Bank Rossiya poolt neile otsustusõiguslikele isikutele antud materiaalse või rahalise toetuse poliitikaga, kujutab endast selle poliitika vähemalt vaikivat heakskiitmist ja seega selle poliitika toetamist kriteeriumi d tähenduses.

19 Sellega seoses asendas Üldkohus apellandi kaitseõigusi eirates ka nõukogu poolt vaidlusalustes aktides esitatud põhjendused enda omadega.

20 Lisaks on Üldkohtu hinnang vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112 vastuolus Üldkohtu praktikaga, mille kohaselt peab materiaalsel või rahalisel toetusel olema teatav kvantitatiivne või kvalitatiivne tähtsus, et võimaldada Venemaa Föderatsiooni sõjaliste operatsioonide jätkamist Ukrainas, nagu nähtub ka eesmärkidest, mida kriteeriumiga d taotletakse. Käesolevas asjas selline tähtsus puudub, kuna apellandile ette heidetud toetuse andmine on üksnes kaudne toetus, mis ei põhine mitte tegudel, vaid positiivse käitumise puudumisel või hilisemal distantseerumise puudumisel.

21 Teiseks leiab apellant, et Üldkohus ei veendunud selles, et vaidlusalused aktid põhinevad piisavalt kindlal faktilisel alusel, kuna ta jättis tähelepanuta asjaolu, et nõukogu ei esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks väidet, et apellandil on – nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 106 ja 110 – piisavad volitused, et ta saaks koos teiste Bank Rossiya aktsionäridega mõjutada viimase tehtud otsuseid; Üldkohtu argumentatsioon põhines niisiis eeldusel. Ta heidab seega Üldkohtule ette, et viimane ei vastanud tema argumendile, et tal ei olnud võimalik selle panga otsuseid mõjutada, ning Üldkohus piirdus sellega, et lükkas tema kaitse ümber ilma muu põhjuseta peale selle, et ta oleks pidanud nimetatud panga poliitikast distantseeruma.

22 Kriteeriumi d nii lai tõlgendus, mille Üldkohus andis, oleks viinud lõpuks selleni, et Üldkohus oleks kinnitanud nõukogu võimalust võtta ebaproportsionaalseid piiravaid meetmeid füüsilise isiku suhtes, kellel on vaid väga kaudne ja kauge seos väidetava materiaalse või rahalise toetuse andmise tegevusega, kusjuures apellant täpsustas oma repliigis siiski, et ta ei kavatse esitada etteheidet proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise kohta.

23 Nõukogu vaidleb apellandi argumentidele vastu. Eelkõige leiab ta, et Üldkohus ei lugenud distantseerumise puudumist kriteeriumi d osaks, vaid käsitles seda aspekti – nagu nähtub eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktist 115 – kui faktilist asjaolu. Nõukogu meenutab aga, et välja arvatud tõendite moonutamise korral, mida apellant käesolevas asjas väitnud ei ole, ei kujuta faktiliste asjaolude ja tõendite hindamine endast õigusküsimust, mida Euroopa Kohus

saaks apellatsioonimenetluses kontrollida. Need kaalutlused kehtivad ka väidete kohta, millega apellant soovib kahtluse alla seada hinnangu, mille Üldkohus andis teatavatele faktilistele asjaoludele ja tõenditele. Selles osas tuleb apellandi argumendid lugeda vastuvõetamatuks.

Euroopa Kohtu hinnang

– *Vastuvõetavus*

24 Vastavalt ELTL artiklile 256 ja Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 58 võib apellatsioonkaebuse esitada üksnes õigusküsimustes. Ainult Üldkohus on pädev tuvastama ja hindama asjakohaseid faktilisi asjaolusid ning hindama tõendeid. Faktide ja tõendite hindamine ei ole nimelt niisugune õigusküsimus, mis sellisena kuulub Euroopa Kohtu poolt apellatsiooni korras läbivaatamisele, välja arvatud juhul, kui fakte või tõendeid on moonutatud (4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Ferriere Nord *vs.* komisjon, C-31/23 P, EU:C:2024:851, punkt 89 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Euroopa Kohtu pädevus kontrollida Üldkohtu tuvastatud faktilisi asjaolusid hõlmab seevastu eelkõige küsimust, kas on järgitud tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid norme (29. novembri 2018. aasta kohtuotsus Bank Tejarat *vs.* nõukogu, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks on Euroopa Kohus vastavalt ELTL artiklile 256 pädev kontrollima nende faktiliste asjaolude õiguslikku kvalifikatsiooni ja Üldkohtu poolt neist tuletatud õiguslikke tagajärgi (1. oktoobri 2014. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Alumina, C-393/13 P, EU:C:2014:2245, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 Käesolevas asjas leiab nõukogu esiteks sisuliselt, et apellant ei tugine oma esimeses väites õigusküsimustele, heites Üldkohtule ette, et viimane järeldas, et apellant andis Venemaa otsustusõiguslikele isikutele kriteeriumi d tähenduses rahalist toetust, ainuüksi seetõttu, et ta ei distantseerunud Bank Rossiya poliitikast anda neile otsustajatele toetust, vaid soovib seada kahtluse alla faktilistele asjaoludele Üldkohtu antud hinnangu, mis tugineb sellele distantseerumise puudumisele.

27 Selle vastuvõetamatuse väitega ei saa nõustuda. Nimelt nähtub apellatsioonkaebusest selgelt, et apellant ei soovi sellise etteheitega seada kahtluse alla faktilisi järeldusi ja hinnanguid selle kohta, et ta ei distantseerunud Bank Rossiya poliitikast, vaid heidab Üldkohtule ette, et viimane tugines järelduse tegemisel ainult faktilisele asjaolule, et apellant andis kriteeriumi d tähenduses toetust; see kuulub vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 25 viidatud kohtupraktikale Euroopa Kohtu kontrollipädevusse apellatsioonimenetluses.

28 Teiseks väidab nõukogu, et apellant seab kahtluse alla Üldkohtu teatavatele faktilistele asjaoludele ja tõenditele antud hinnangu, väitmata siiski, et neid on moonutatud, mistõttu esimene väide on vastuvõetamatu.

29 Ka selle teise vastuvõetamatuse väitega ei saa nõustuda. Nimelt, kuigi apellant vaidlustab oma esimese väite raames teatavad faktilised asjaolud, teeb ta seda seetõttu, et leiab, et Üldkohus tuvastas ja hindas neid asjaolusid, ilma et nõukogu oleks esitanud ühtegi tõendit. Etteheide, millega heidetakse Üldkohtule ette faktiliste asjaolude tuvastamist või hindamist, ilma et ta oleks kontrollinud, kas need on tõenditega tõendatud, tähendab aga seda, et Euroopa Kohtul palutakse kontrollida tõendamiskoormist ja tõendite kogumist käsitlevate normide võimalikku rikkumist Üldkohtu poolt, milleks Euroopa Kohus on käesoleva kohtuotsuse punktis 25 viidatud kohtupraktika kohaselt pädev.

30 Sellest järeldub, et esimese väite kohta nõukogu esitatud vastuvõetamatuse väited tuleb tagasi lükata ning et esimene väide on tervikuna vastuvõetav.

– *Sisulised küsimused*

31 Esimesena heidab apellant oma esimese väite põhjendamiseks Üldkohtule ette, et viimane tõlgendas kriteeriumi d liiga laialt, kuna tugines vaidlustatud kohtuotsuse punktides 111 ja 112 üksnes sellele, et apellant ei distantseerunud Bank Rossiya poliitikast, järeldades, et nõukogu võis põhjendatult asuda seisukohale, et apellant andis selle panga vahendusel rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele selle kriteeriumi tähenduses, isegi kui selline distantseerumise puudumine ei kujuta endast positiivset ja otsest toetust, mis oleks kvantitatiivselt või kvalitatiivselt piisav.

32 Sellega seoses tuleb märkida, et apellant tõlgendab vaidlustatud kohtuotsust valesti. Nimelt ei ole Üldkohus sellist distantseerumise puudumist määratlenud kriteeriumis d osutatud „materiaalse või rahalise toetuse [andmine] Venemaa otsustusõiguslikele isikutele“ koostisosana.

33 Vastupidi, Üldkohus tõi selle kohtuotsuse punktides 99–111 välja faktilised asjaolud ja tõendid, mis võimaldasid tal asuda seisukohale, et apellant, V. Putini sõber ja Bank Rossiya suuruselt teine aktsionär, moodustavad koos V. Putini kolme muu sõbraga selle panga osanike stabiilse ja enamustuumiku ning et ta on seega panga väga mõjus aktsionär, mistõttu ei saanud talle tema esmakordse loetellu kandmise või loetellu jätmise kuupäeval olla teadmata, et Bank Rossiya andis selle kriteeriumi tähenduses rahalist toetust sellistele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele nagu V. Putin.

34 Nende asjaolude põhjal tunnistas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 114 õigusnormi rikkumata, et sellel konkreetsel juhul, mis ilmneb – nagu on märgitud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 110 – „juhtumi konkreetsetest asjaoludest“, esinesid piisavalt täpsed, konkreetsed ja ühtelangevad kaudsed tõendid, mis võimaldavad tuvastada, et Bank Rossiya, mis on Venemaa Föderatsiooni kõrgete ametnike isiklik pank, andis rahalist toetust Venemaa otsustusõiguslikele isikutele, kes vastutavad Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest kriteeriumi d tähenduses.

35 Selles kontekstis võttis Üldkohus küll arvesse asjaolu, et apellant ei distantseerunud Bank Rossiya rahastamispoliitikast. Tuleb siiski asuda seisukohale, et otsustades vaidlustatud kohtuotsuse punkti 111 lause viimases osas, mis lisati „teiselt poolt“, ning selle punktides 112 ja 115, et apellant ei distantseerunud selle panga poliitikast Venemaa otsustusõiguslike isikute suhtes ei enne ega pärast tema algset loetellu kandmist, kontrollis Üldkohus – kaugel sellest, et lisada kriteeriumile d üks koostisosa – sisuliselt, kas apellandi kasuks on õigustavaid tõendeid.

36 Järelikult, vastupidi apellandi väitele on viide distantseerumise puudumisele vaid üks kaudsetest tõenditest teiste hulgas, mille alusel – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 34 – Üldkohus järeldas, ilma et ta oleks asendanud nõukogu põhjendusi enda põhjendustega, nagu rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktides 43 ja 44, et apellandi suhtes kriteeriumi d alusel võetud piiravad meetmed olid põhjendatud.

37 Teisena heidab apellant oma esimeses väites Üldkohtule ette, et viimane eiras tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid norme, jättes kontrollimata, kas asjaolu, et apellandil oli – nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 106 ja 110 – piisavad volitused, et ta saaks koos teiste Bank Rossiya aktsionäridega viimase otsuseid mõjutada, oli tõendusmaterjaliga tõendatud, kuna Üldkohtu argumentatsioon põhines eeldusel.

38 Tuleb meenutada, et nende põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisel, millel põhineb otsus kanda või jätta isiku nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, nõuab Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus, et nende põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisel, millel põhineb otsus kanda või jätta isiku nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, tagab liidu kohus, et see otsus, mis puudutab seda isikut isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See tähendab nimetatud otsuse aluseks olevas põhjenduste ülevaates kirjeldatud asjaolude kontrollimist, mistõttu kohtulik kontroll ei ole piiratud esitatud põhjenduste tõepärasuse abstraktse hindamisega, vaid käsitleb küsimust, kas need põhjendused või vähemalt üks neist, mida iseenesest peetakse nende aktide jaoks piisavaks, on tõendatud (18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 119, ning 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Azarov *vs.* nõukogu, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, punkt 22).

39 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63 ja 64 samuti meenutas, ei tule niisuguse hinnangu andmisel tõendeid analüüsida mitte eraldatuna, vaid seostatuna nende kontekstiga, kuna nõukogu täidab oma tõendamiskoormise, kui ta viitab liidu kohtus piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumile, mis võimaldavad tõendada piisava seose olemasolu selle isiku, keda rahaliste vahendite külmutamise meede puudutab, ja taunitava režiimi vahel (21. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Anbouba *vs.* nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punktid 50 ja 52). Lisaks sellele peab vaidlustamise korral puudutatud isiku vastu kasutatud põhjenduste põhjendatust tõendama liidu pädev asutus, mitte puudutatud isik ise ei pea, vastupidi, tõendama nende põhjenduste alusetust. Kuigi ei ole nõutav, et see asutus esitaks liidu kohtule kogu teabe ja kõik tõendid, millel väidetud põhjendused põhinevad, on tähtis, et esitatud teave või tõendid toetavad puudutatud isiku vastu kasutatud põhjendusi (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 121 ja 122).

40 Sellega seoses tugines Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 103–105 ja 107 tõenditele, selleks et tuvastada selle kohtuotsuse punktis 106, et apellant kui Bank Rossiya, mis on tunnistatud V. Putini ja Venemaa Föderatsiooni kõrgemate ametnike isiklikuks pangaks, suuruselt teine aktsionär kuulus nende „enamusaktsionäride püsituumikusse, keda tuntakse kui V. Putinile lähedal seisvaid isikuid“ ja kes omavad vähemalt varalisi solidaarsussidemeid. Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 koostoimes selle kohtuotsuse punktiga 110, et sellistel asjaoludel, mida toetavad eespool mainitud tõendid, arvestades eelkõige asjaomase äriühingu aktsionäride koosseisu ja varalist tähtsust, ei saa eitada apellandi väga olulist mõju selle panga otsuste tegemisele, kuna – nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 24 ja arvestades seda, et apellant ei väida, et tegemist oleks faktide moonutamisega – faktidele antud hinnangu kontrollimine ei kuulu apellatsioonkaebuse raames Euroopa Kohtu pädevusse.

41 Selle asjaolu kohta, et Üldkohus jättis kontrollimata, kas erinevad aktsionärid tegutsesid koos ja teostasid seega ühiselt kontrolli Bank Rossiya otsuste tegemise üle, tuleb asuda seisukohale, et see ei ole asjakohane, kuna Üldkohus asus sisuliselt seisukohale, et kuna puuduvad igasugused tõendid selle kohta, et apellant ei loe ennast distantseerunuks, toetas apellant käesoleva kohtuotsuse punktis 34 meenutatud konkreetseid asjaolusid arvestades tingimata Bank Rossiya otsuseid, mille

eesmärk oli anda rahalist toetust Venemaa otsustusõiguslikele isikutele. Igal juhul tuleneb nimetatud asjaolu kaudselt, kuid kindlalt sellest, et nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 103–106 ja 111 mitme tõendi kohta märkis, oli apellandist ja kolmest muust isikust koosneva panga enamusaktsionäride tuumik püsiv ning et selle liikmetel olid nii omavahel kui ka V. Putiniga sõprus- või solidaarsussidemed. Seega ei saa Üldkohtule ette heita, et tema argumentatsioon selle põhjendamisel põhines eeldusel.

42 Võttes lisaks arvesse asjaolu, et apellant ei vaidlusta oma apellatsioonkaebuses vaidlustatud kohtuotsuse punkte 70–87, milles Üldkohus kinnitas nende tõendite tõendusjõudu, millele ta tugines selle kohtuotsuse punktides 99–107, tuleb apellandi etteheide, et Üldkohus on rikkunud tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid norme, tagasi lükata.

43 Eespool esitatud põhjendusi arvestades tuleb esimene väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

44 Teises väites leiab apellant, et kuna Üldkohus tuvastas kriteeriumi a tähenduses toetuse olemasolu ainuüksi tema passiivse suhtumise tõttu Bank Rossiya poliitikasse Krimmis, siis tõlgendas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 118 ja 120 mõistet „toetus“ sellisel viisil, mis on vastuolus selle kohtuotsuse punktis 117 meenutatud kohtupraktikaga, ning on seega rikkunud õigusnormi.

45 Nimelt, isegi kui lähtuda sellest, et Bank Rossiya käitumine võib tähendada, et teda võib pidada vastutavaks Ukraina territoriaalset terviklikkust kahjustava tegevuse või poliitika eest kriteeriumi a tähenduses, ei saa seda arutluskäiku sellisena üle kanda apellandile, et kohaldada seda kriteeriumi tema suhtes. Täpsemalt ei võimalda asjaolu, et nimetatud kriteeriumi kohaldamisalasse arvatakse isikud, kes ei toeta positiivse ja konkreetse tegevusega elluviidud tegevust ja poliitikat, välja tuua konkreetset toetust ega luua piisavat seost loetellu kantud isiku ja olukorra vahel, mille vastu võideldakse. Igal juhul ei saa mõiste „tegu“ või „tegevus“ vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 viidatud kohtupraktika tähenduses hõlmata sellist passiivset suhtumist või tegevusetust, mida Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 120 nimetas.

46 Seega nõustus Üldkohus kriteeriumi a liiga laia tõlgendusega, mis ei võimalda võtta sihipäraseid ning seega proportsionaalseid ja sobivaid piiravaid meetmeid.

47 Nõukogu vaidleb apellandi argumentidele vastu, märkides samas, et kuivõrd apellant üritab seada kahtluse alla faktilisi asjaolusid, viitamata mis tahes moonutamisele, tuleb apellandi argumendid seoses sellega tunnistada samadel põhjendustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 23, vastuvõetamatuks.

Euroopa Kohtu hinnang

48 Kuna – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 36 – vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni tuleb pidada põhjendatuks osas, milles vaidlusaluste aktidega kehtestati ja jäeti apellandi suhtes kehtima piiravad meetmed põhjendusel, et viimane toetab rahaliselt Venemaa otsustusõiguslikke isikuid kriteeriumi d tähenduses, siis ei saa Üldkohtu viga seoses põhjendusega, mis puudutab

kriteeriumis a osutatud tegevuste või poliitika toetamist apellandi poolt, isegi kui see on tõendatud, kaasa tuua resolutsiooni tühistamist, mistõttu tuleb apellatsioonkaebuse teine väide tulemusetuse tõttu tagasi lükata, ilma et oleks vaja teha otsust nõukogu esitatud vastuvõetamatuse väite kohta (vt selle kohta 9. juuni 2011. aasta kohtuotsus Comitato „Venezia vuole vivere“ jt *vs.* komisjon, C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P, EU:C:2011:368, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

49 Eeltoodust järeldub, et apellatsioonkaebus tuleb jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

50 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

51 Kuna nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Gennady Nikolayevich Timchenkolt.

Allkirjad